

dobro, ker se tako rozkrojilivi deli v zemljo sprejejo in gnoj svojo moč pokazati more. Če se kompost ne rabi kot poglavni gnoj, ampak če se z njim njiva gnoji, se kompost z brano povlači ali pa plitvo podozre.

To so tedaj glavni navodi, kako kompost narejati in z njim ravnati. Naj bi se naši kmetovavci tega prekristnega gnojiva bolj poprijemali. Korist bodo imeli in veselje veliko!

Krmo za govejo živino rezati in z vrelo vodo pariti je živini in gospodarju na korist.

M. Slaba krma: kakor je slama, pleve, slabo seno itd. sploh krma, ki nima dosti redivnih snovi v sebi in ki jo živina le nerada je, se za živino dosti vžitnejša napravi, če se na drobno zreže, v posebne truge natlači in z vrelo vodo dobro popari. Živina tako pripravljeno krmo bolj rada je, nje manje potrebuje, ker to, kar sne, vse prebavi in telesu v korist spreobrne in tudi več in boljšega mleka po taki krmi ima. Mleko je namreč po poparjeni krmi bolj mastno. Toraj kmetovavci, ki nimate preveč krme, rezite jo pridno in potem parite in dobro bode vaši živini.

Dopisi.

Iz Maribora. Naši mestni očetje so v svoji „Mariboržanki“ objavili proračun za l. 1878. Ta proračun je zanimiv, ker nam zopet kaže, kako novošegno, tako zvano liberalno, gospodarstvo brez narejanja dolgov nikder ne shaja. Pred kratkimi leti je Maribor imel samo premoženje, sedaj pa je zadolžen za celih 359.476 fl. Največji dolg mu je naložila nova realka, ker je za stavljenje velikanske šolske palače mesto dalo 100.000 fl. Vrh tega se je mesto še zavezalo, da za nakupovanje knjig, šolske sprave vsako leto realki izroči po 3000 fl. kar točno znaša obresti od 60.000 fl. Če še pomislimo, da realki doplačuje vsako leto po 2000 fl. dežela štajerska, država pa 19.345 fl. in torej stane davkeplacilce po 24.345 fl. tedaj moramo priznati, da so žrtve za to učilnico precej znatne, samo ravnatelj ima 2575 fl. letne plače. Gimnazija stane 22.000 fl. in učiteljsko pripravnišče 20.000 fl. Vsi mestni dohodki znašajo 51.485 fl. (štantuin: aje 6000 fl.), stroški 97.402 fl. Pomanjkljaj 45.917 fl. bočejo z tem pokriti, da bodo 5% naložili na indirektni davek (meso, vino, pivo itd. 83.333 1/3 l.) ter tako dobili 12.500 fl. potem 25% na direktno dačo (zemljo, hiše 97.500 fl.), kar jim bo dalo 24.375 fl. in naposled 2% na najemščino (460.000 fl. plačujejo vsi, ki imajo stanovanja v Mariboru in najem) ter nabrali 9200 fl. Mariborsko mesto ima torej 32% doklade že samo za srenjske potrebe!

Iz mariborske okolice. Lani je več Kamčanov v „Slov. Gosp.“ očitno vprašalo svojega bivšega učitelja g. Kocmuta, je li prejel plačilo, katero je

g. Seidl po srenjah pobral? G. Kocmut je potem tudi javno odgovoril, da plačila ni prejel, čeravno je mnogo toževal pri raznih gosposkah. No, sedaj se je reč tako zamotala! L. 1863. je g. Kocmut zapustil Kamco tako, da so mu všolane srenje bile dolžne na zaostali šolnini: Kamca 31 fl. 52 1/2 kr., Brestenica 18 fl. 97 1/2 kr., Šober 3 fl. 30 kr., Jelovec 15 fl. 85 kr., Rožpah 6 fl. 77 1/2 kr. skup 76 fl. 42 1/2 kr. To je bil eden dolg, drugi pa je znašal, tudi pri šolnini, 298 fl. 84 1/2 kr. Ker g. Seidl tirjatve učiteljeve ni hotel priznati in plačati, se je ta pritožil najprvle pri mariborski gosposki. Ta mu je dala prav. Toda g. Seidl je v imenu srenj rekurs poslal k c. k. namestniji v Gradec. Namestnija je z odločbo 14. jun. 1874. učiteljevo pravico tudi priznala in potrdila. Zoper to odločbo je pa g. Seidl še le črez 3 leta rekuriral do ministra na Dunaju. Letos 30. aprila 1877. je pa ministerstvo g. Seidlov rekurs zavrglo, ker je bil neopravičen in itak prepozno vložjen. Namestnija v Gradcu je ministersko odločbo poslala g. Seiderju, c. k. okrajnemu glavarju v Mariboru, 22. maja 1877. G. Seider je potem 19. nov. 1877. pozval vse dotične srenjske pred stojnike kamške fare in g. Kocmuta na 12. dec. predsebe, da dolžno poplačajo in se zastran plačila pogodijo; 76 fl. 42 1/2 kr. so morali takoj plačati, ker je g. Seider zlasti Kamci žagal, da bo srenjske dohodke sekvestriral, zastran 298 fl. so se pa pogodili tako, da je g. Kocmut 1/2 leta obljubil čakati. Vsi pozvani srenjski pred stojniki so trdili, da so g. Seidlu vse že davno plačali, kar so g. Kocmuta bili dolžni. Če je to resnično, potem bodo morali drugič v žep segniti, prve denarje pa pri g. Seidlu ali v srenjski kasi v Kamci poiskati. Več „Slov. Gosp.“ tukaj ne pové, sicer mu g. Seidl k sedanjima dvema tožbama še tretjo naloži. — Desna roka g. Seidla v Kamci, g. Ratej, je umrl 45 let star; nemškutarjem se je zopet 1 steber podrl!

Iz Brežic. Naši ljudje dolgo niso hotli verovati, da bo svobodno trganje in razkosovanje gruntov imelo hude nasledke. Mnogi so še močno veseli bili te nove svobode. Rekli so: „grunt je moj in smem delati z njim, kakor hočem; kdo mi ima pravico to braniti in svobodno razpolaganje z imetjem krajšati?“ Tako so rekli in se vrlo posluževali nove svobode samim sebi in celemu kmetkemu stanu na škodo in pogin. Tega se zlasti lahko prepričamo v našem okraju. Posestva kmetiskih tukajšnjih ljudi so že itak zvečinom majhna, čemur so prejšnji grajščaki bili krivi. Ali sedaj so začeli še te majhne kose drobiti. Gosposka pri gruntih knjigah dela skoro obvladati ne more, kmetje lahko premejo za beraško palico, slednji delež imetja pa poberó eksekucije itd. Zgodilo se že je, da so kmetje v davkarijo prositi prišli, naj jih kot posestnike zbrižejo, in da so potem kajžo in neobdelano majhno posestvice zapustili. Naha-jajo se že med nami posestva brez gospodarjev. Nedavno so tako zapuščeno posestvo, ki je bilo

37 fl. zaostale dače dolžno, za 20 fl. cenili in ga bodo težko za 10 fl. prodali. Kmeti ljudje kot stan propadajo, in strašno naglo in obče obožavajo, kar zopet za narod slovenski in za vse cesarstvo brez nemilih nasledkov biti ne more.

Od Velike nedelje. Komenda nemških vitezev napravi vsako leto javno dražbo svojih vin iz ljutomerskih gor. Dražba se je navadno vršila meseca decembra, letos pa je bila 8. nov. Došlo je precej kupcev. Više 200 polovnjakov se je z poudarjeno vred izklicavalo in do 10 polovnjakov vse prodalo in sicer po 109—117 fl. štrtinjak, kojih vsaki je bil po 100 fl. prvič izklican. Denarji so se morali takoj položiti, vino pa v 8 dnevih odpeljati proti 50 kr. kletnine za 1 štrtinjak. Temersko vino se je najbolj drago prodalo, namreč po 126 fl. Z vspehom dražbe smemo zadovoljni biti.

Iz Piljstanja. (Misijon) so tukaj obhajali č. oo. lazaristi iz Celja od 30. nov. do 9. dec. Kakor po drugod, tudi tukaj niso praznim stenam govorili: marveč od vseh strani se je krščanskega ljudstva toliko zbiralo, da smejo domača duhovščina zlasti pa ponižni misijonarji veseli biti. Kar je misijon skrivaj dobrega storil, vé le Bog; tega pa, kar se vidi, je mnogo; „Slov. Gosp.“ pa naj tudi le eno poroči: Učeni, bogati in pobožni prebivalci nekega bližnjega tržiča so neki enoglasno sklenili, si koj po novem letu priskrbeti sv. misijon za celih 14 dni; in mesto že dovolj vdomačenih č. oo. lazaristov se bodo obrnili do še bolj neznanih oo. jezuitov. To je res veselo in vse hvale in posnembe vredno; ljubi Bog pa naj blagoslovi imenitno početje!

Upajmo, da jim duhovna in deželna gosposka to nedolžno željo rade izpolnite; že zavolj tega, da ne bodo sodili o misijonih, kakor dete o vinu.

Eden, ki ima dobro srce.

Iz Škal. V štev. 50. „Slov. Gosp.“ objavljeni dopis naklonil je meni, kot dozdevnemu dopisniku, od tukajšnjega g. učitelja Martina Matekoviča list, ki je poln psov, kakoršnih, slobodno rečem, še nobeden č. bralcev „Slov. Gosp.“ slišal ni. Tirjam, da odločno potrdite, da jaz še nikedar, niti stavka ne, nisem pisal v „Slov. Gosp.“, torej tudi omenjenega dopisa ne. — Kot duhovnik dajam besedo, da tudi indirektno z onim dopisom nisem imel nič opraviti. Psovalen list pa predložim v kratkem slav. c. k. deželnemu šolskemu svetu v razsodbo, sme li učitelj kaplana in kateheta brez najmanjšega povoda v zapечатnem listu, zavoljo katerega je sodba pri sodnji nemogoča, zavrtno psovati, kakor mu drago, je li kaplan učitelju nasproti „vogelfrei“? Cizej, kaplan.

Dostavek uredništva. Č. g. Cizej ni pisatelj g. Matekoviču nepovoljnega dopisa, ampak nek kmet, čigar rokopis hranimo. Tudi uredniku je nek „Alpinuš“ poslal nezaslišano nesramen in žaljiv list. Brž ko se prepričamo, da ga je pravi Alpinuš spisal, objavimo njegovo ime in bomo zoper njega postopali, kakor si je zaslužil!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Očetje dualizma so res Avstrijo tako daleč spravili, da v zunanjih zadevah nemoremo biti prav ne krop ne voda. Tega prekrivati ne more nihče več, najmanjše pa liberalni listi; ti so nekaj časa hrabro rohnili na Ruse, potem na Rumune, naposled na Srbe in se jim hudo grozili, češ da dobijo boj z Avstrijo, če se ganejo zoper Turke, toda brž ko se je boj začel, so vsakokrat utihnili in sedaj tirjajo, da se Avstrija še niti ne zmezi, zlasti naj ne misli na zasedenje Bosnije in Hercegovine; še celo vojsko hočejo imeti zmanjšano in sklepajo v ta namen v Gradcu in Dunaju prošnje do ministrov itd. Gospodje liberalci pravijo, da nas vojna preveč stane; no, res je, vojna je draga, ali neoborožani sredi Evrope biti ne moremo; tudi ni vojna, ki nas uničuje, ampak drage liberalne naprave, oduševstvo, železniške podpore itd. Tega se vé liberalci ne bo šel natikat, ker bi se sicer njegovo gospodstvo, upirajoče se na umetno sestavljene volilne rede in denar, kmalu podrlo. Vrh tega navdaja pa avstrijske domoljube to prepričanje, da, čeravno se je liberalcem mnogo dovolilo, avstrijsko vojno moč oslabiti jim ne bo pripuščeno; tukaj si utegnejo sami vrat zaviti. — Bivši ptujski deželni poslanec in predsednik višje deželne sodnije v Gradcu pl. Waser imenovan je od cesarja za dosmrtnega uda gosposke državne zbornice. Državni zbor je odložen do 20. januarja. Zboroval je zaporedom 107 dni, a nove nagodbe z Ogersko ni dognal. — Na Dunaju so delavci cele spodnje Avstrije hotli sklicati zbor, da bi se o načrtu nove obrtniške postave posvetovali; vlada jim je zborovanje prepovedala. — Magjarski pisatelj Vrhovaj, ki je pri nedavni rabuki v Budimpeštu tako drzno ljudi ščuval zoper ministra Andrassy-ja, je sedaj od sodnije bil ugrabljen in zaprt.

Vnanje države. Ruski car se je kot slavn dobitnik Plevne iz bojišča vrnil domov na Rusko, povsod z neizmernim navdušenjem sprejet. Ko mu je starešinstvo mesta Petrograda prišlo čestitat, spregovoril je car pomenljive besede: „veseli me, da sem zopet med vami, posebno sedaj ko sem dobil zadostenje pri Plevni in ko so moji otroci toliko slavnega dognali; toda še veliko, veliko imamo opraviti. Naj nam Bog pomaga sveto delo srečno dokončati.“ To ne kaže na mir, ampak na resno nadaljevanje boja. — Pruski minister Bismark je prevažanje avstrijsko-ogerske moke čez Nemčijo v Belgijo in Angleško prepovedal na državnih železnicah; zopet znamenje, kakov prijatelj da je Avstriji od naših liberalcev hvalisani Bismark. — Francoski republikanci se pokorijo Bismarku in so v Berlin poslali novega poslanca, ki je temu dovoljen. — Italijanski ministri so odstopili; Italijani hočejo vsaj po smrti sedanjega kralja ustanoviti republiko, kakoršna je na Francoskem. — Angleži bodo svoj državni zbor sklicali 17. jan. pr. l. in sklenoli posojilo 200 mili-